

DIGINTO

The background features a series of overlapping, wavy lines in shades of purple, green, yellow, and red, creating a sense of motion and digital data flow. The lines are thin and numerous, creating a mesh-like effect as they intersect.

Digital kommunikationsteknik

The background features a series of overlapping, wavy lines in shades of purple, green, yellow, and red, creating a sense of motion and data flow. The lines are thin and numerous, forming a complex, layered pattern that suggests digital signals or network connections.

Digital kommunikation

Trådlös kommunikationsteknik

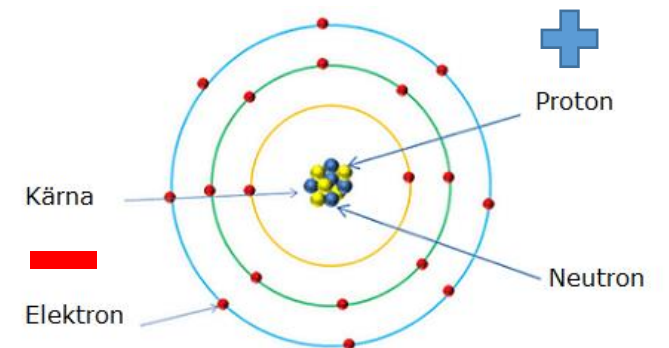
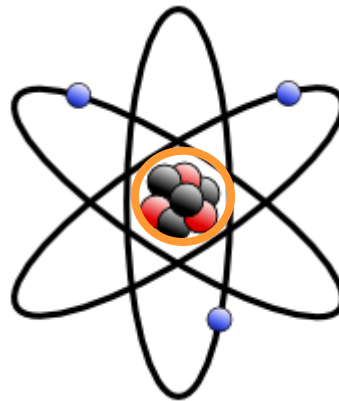
Trådlös kommunikationsteknik

- ✚ Trådlös kommunikation refereras till vilken typ av datautbyte som helst mellan trådlösa kommunicerande partner, det vill säga utan kabelanslutna kommunicerande parter.
- ✚ Denna definition är extremt bred och abstrakt eftersom den kan motsvara många typer av teknik inom trådlös kommunikation, såsom:
  - Wi-Fi nätverkskommunikation (fokus i denna kurs, WLAN)
  - Bluetooth kommunikation
  - Satellitkommunikation
  - Mobil kommunikation
- ✚ För att förstå hur vi kommunicerar varandra trådlöst behöver vi ur ett tekniskt perspektiv börja från en grundläggande fysik och matematik relaterade till trådlösa signaler.

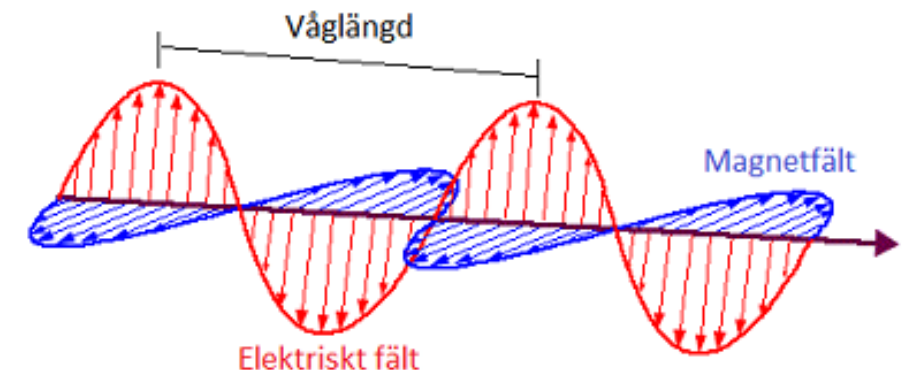
Atomens beståndsdelar

- ✚ Allt runt omkring oss är uppbyggt av olika ämnen, som i sin tur består av mycket små partiklar som kallas *atomer*.
- ✚ Atomkärnan består av **protoner** och **neutroner**.
- ✚ I ett "moln" runt atomens kärna kretsar **elektroner**.
- ✚ Protoner är positivt laddade (+) och elektronerna är negativt laddade (-).
- ✚ Neutroner har ingen elektrisk laddning.
- ✚ Atomer består av lika många protoner som elektroner (neutrala).
- ✚ Ibland kan dock atomen av olika anledningar ha för få eller för många elektroner.
- ✚ Sådana atomer kallas **joner**.
- ✚ En jon är alltså en positivt eller negativt laddad atom.

Vad är strålning?

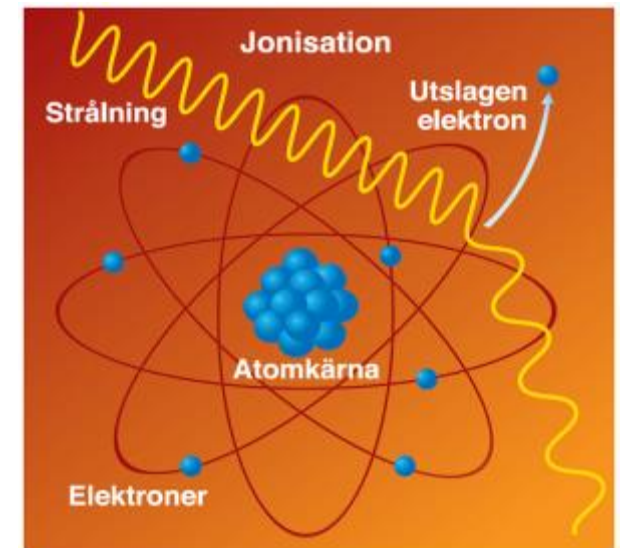
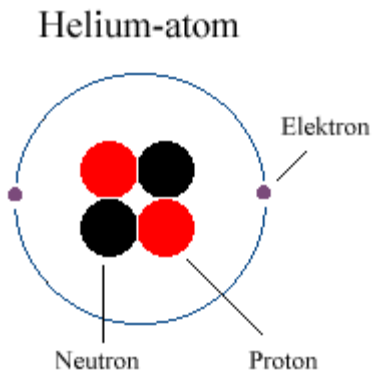
- ✚ Strålning handlar om energiöverföring utan fysisk kontakt eller utan något medium.
- ✚ Strålning kan till exempel färdas genom luft, men behöver inte luften för att ta sig fram.
- ✚ Strålning färdas lika bra i tomma rymden.
- ✚ Elektromagnetiska vågor består av ett elektriskt och ett magnetiskt fält
- ✚ Det finns flera olika sätt att gruppera många typer av strålning exempelvis:
  - partikelstrålning
  - elektromagnetisk strålning
- ✚ eller
  - Joniserande strålning
  - Icke joniserande strålning

Joniserande strålning

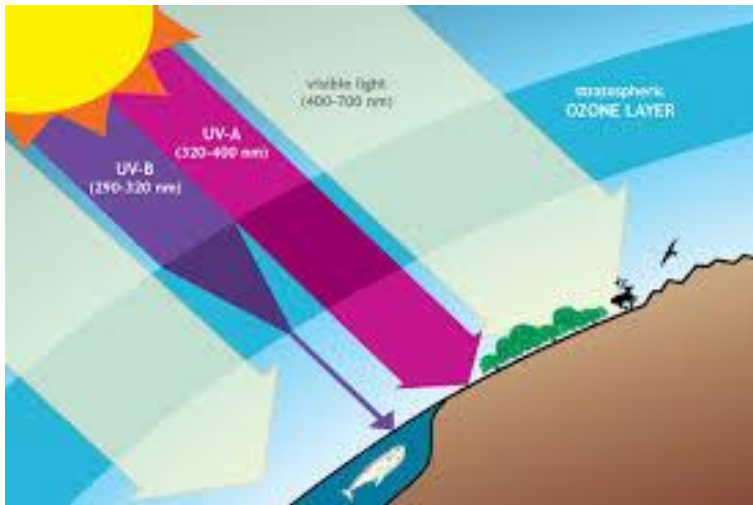
- ✚ Strålning med hög energi som har förmågan att slita loss elektroner från atomer och därmed bilda joner.
- ✚ Joniserande strålning kan delas in i
  - elektromagnetisk strålning, (gammastrålning och röntgenstrålning)
  - partikelstrålning, (alfa-, beta- och neutronstrålning).
- ✚ Röntgenstrålning skapas på konstgjord väg med hjälp av röntgenrör.
- ✚ Gammastrålning kommer från atomkärnorna i radioaktiva ämnen.
- ✚ Ultraviolettt strålning från solen gör att du kan skapa D-vitaminer, den bidrar till att du blir solbränd men det kan också leda till cancer.

Alfastrålning

Icke-joniserande strålning

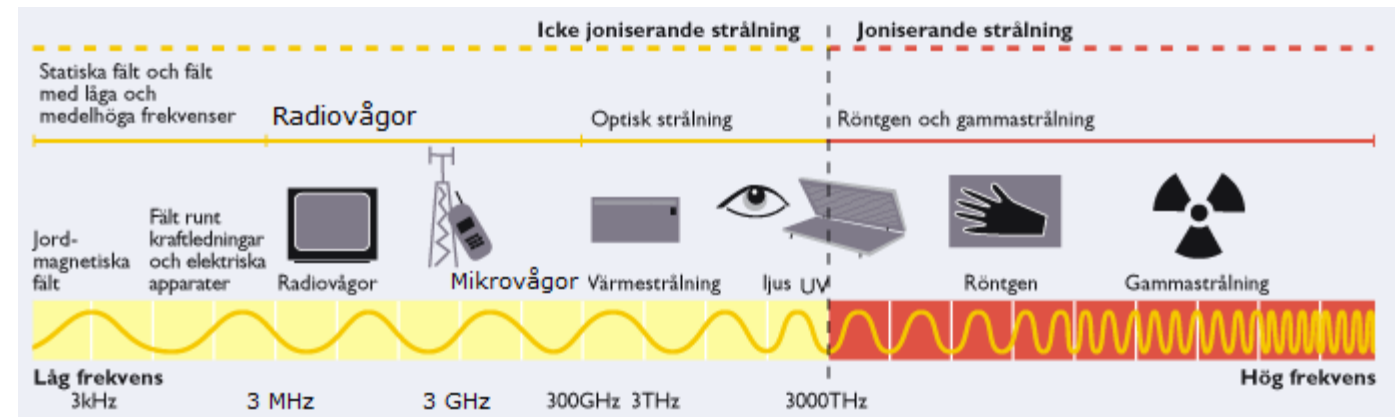
- ✚ Elektromagnetisk strålning som inte orkar slå sönder atomer.
- ✚ Icke-joniserande strålning delas in i:
  - Optisk strålning, (synligt ljus, ultraviolettt strålning och infraröd strålning)
  - Radiofrekvent strålning, (mikrovågor, radiovågor och lågfrekventa elektromagnetiska fält)
- ✚ UV-strålning – kommer till största delen från solen men den kan också skapas på konstgjord väg (i solarier och elsvetsar till exempel).
- ✚ Infraröd strålning – sänds ut från alla varma föremål som till exempel glödlampor och spisplattor.
- ✚ Ultraljud – räknas också till icke-joniserande strålning.

Elektromagnetiska spektrum

- ✚ Det elektromagnetiska (EM) spektrumet är intervallet för all möjlig elektromagnetisk strålning.
- ✚ Bilden visar lågfrekventa vågor i gul bakgrund och högfrekventa vågor i röd bakgrund.
- ✚ Lågfrekventa radiovågor har längre våglängd än mikrovågor.
- ✚ Radiovågor är lågfrekventa och intressanta för trådlös kommunikation.
- ✚ *Mikrovågor* placeras inom de högfrekventa elektromagnetiska vågor.
- ✚ Mikrovågor kallas ofta också *korta radiovågor* därför placeras de nära radiovågor.
- ✚ Korta radiovågor (mikrovågor) har mindre än 30 cm våglängd.

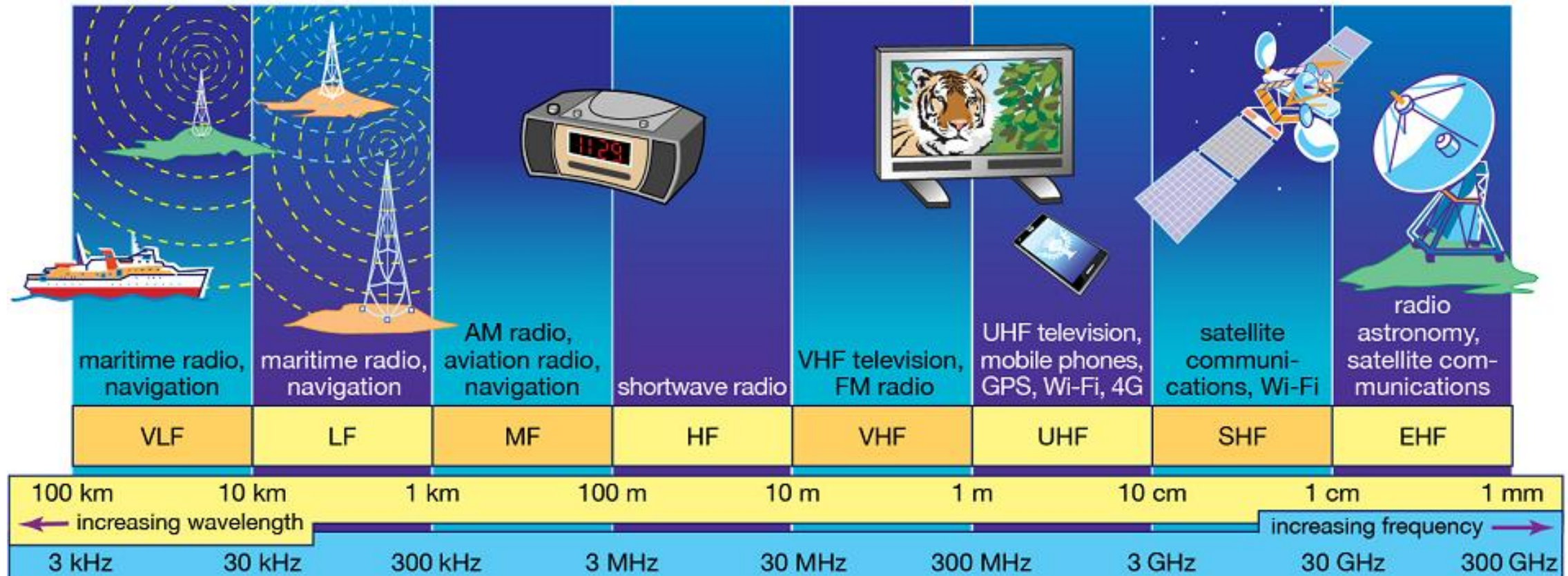
Frekvensområde	Frekvens	Våglängd
Radiovågor	30 KHz - 3 GHz	1 km - 10 cm
Mikrovågor	600 MHz - 300 GHz	0,5 m - 1 mm
Infrarött ljus	300 GHz - 430 THz	1 mm - 700 nm
Synligt ljus	430 THz - 790 THz (terahertz)	700 nm - 380 nm
Ultraviolettt ljus	790 THz - 30 PHz (picohertz)	380 nm - 10 nm
Röntgenstrålning	30 PHz - 30 EHz (exahertz)	10 nm - 0,01 nm
Gammalstrålning	> 10 EHz	< 0,01 nm

Frekvensspektrum

- Det finns många användningsområden för radiovågor, och därför är kategorin indelad i många underkategorier, inklusive mikrovågor.

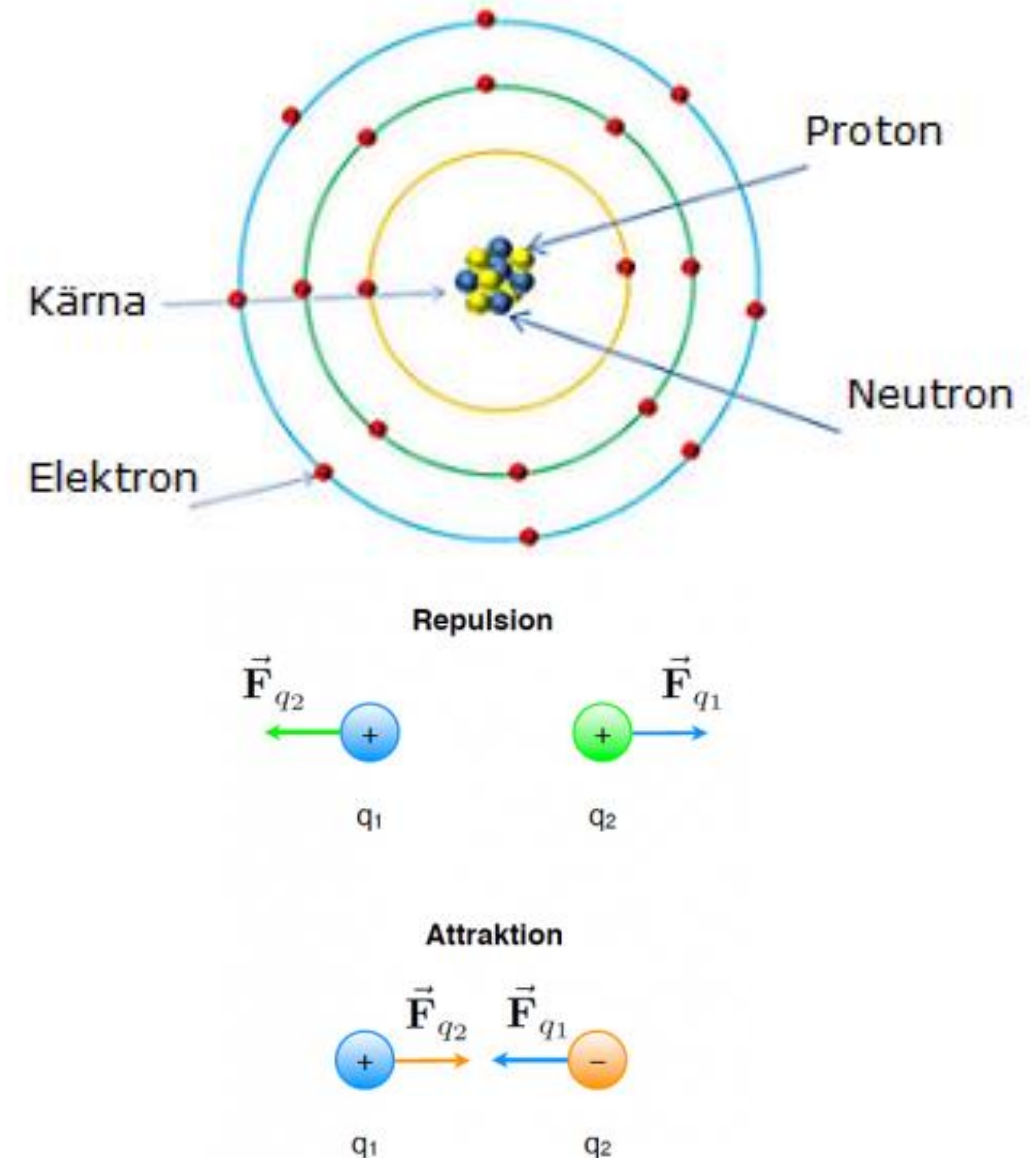
The image features a dark background with a series of vertical, blurred lines in a rainbow spectrum (purple, green, yellow, orange, blue, red) that create a sense of depth and light. Overlaid on this are several thin, white, wavy lines that represent electromagnetic waves, flowing from left to right across the frame.

Digital kommunikation

Elektromagnetiska vågor

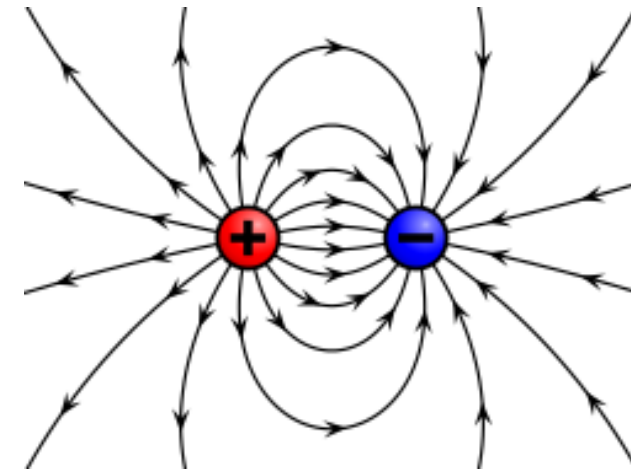
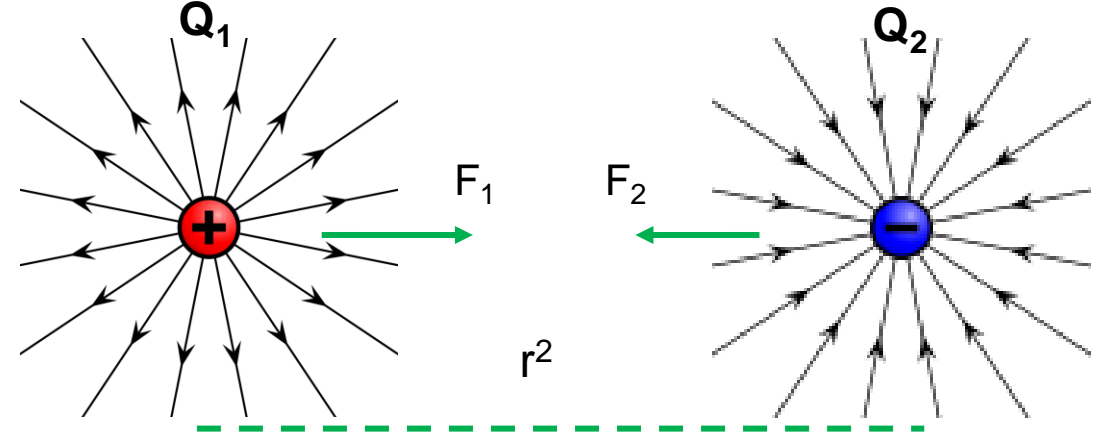
Elektromagnetiska vågor

- ✚ Det finns två typer av elektrisk laddning:
  - Positiv laddning (protoner)
  - Negativ laddning (elektroner)
- ✚ Laddningar kommer från atomernas byggstenar (elementär partiklar)
- ✚ *partikel* = en liten del av något, atom, molekyl.
- ✚ Materiens minsta beståndsdel som bär någon form av kraft.
- ✚ Ett negativt laddat föremål har överskott på elektroner.
- ✚ Ett positivt laddat föremål har underskott på elektroner.
- ✚ Vad händer om två laddningar möts?
  - *Repulsion*, stöter bort varandra
  - *Attraktion*, dras till varandra

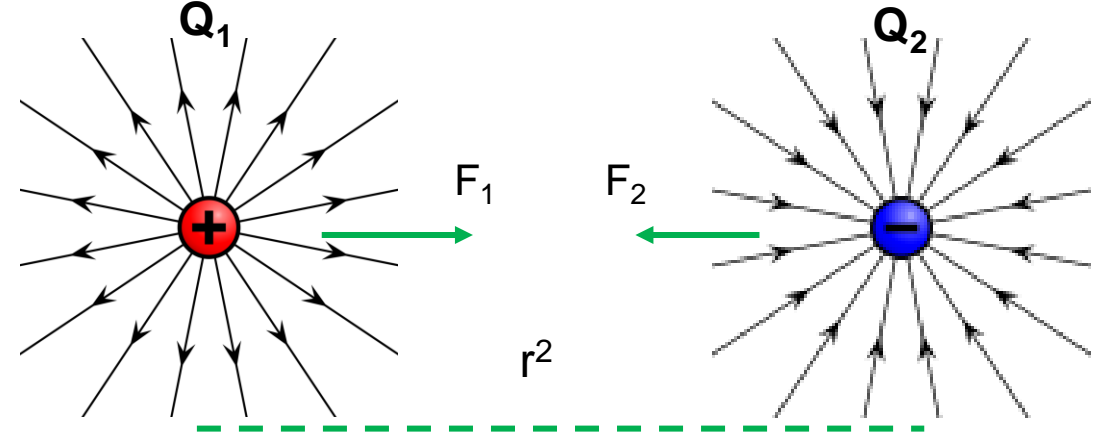
Elektromagnetiska vågor

- ✚ En laddning i vila producerar ett elektriskt fält omkring sig men inget magnetfält.
- ✚ Termen fält betyder att någon osynlig "*strålning*" omgärdar laddningen.
- ✚ Denna "strålning" kallar vi för *fältlinjer*.
- ✚ Positiva laddningar har fältlinjer riktade utåt.
- ✚ Negativa laddningar har fältlinjer riktade inåt.
- ✚ Fältets styrka avgörs av laddningarnas *kraft*
- ✚ Avståndet r^2 påverkar fältets styrka.

Coulombs lag

- + Denna lag säger att storleken av kraften mellan två punktformiga laddningar är direkt proportionell mot laddningarnas produkt och omvänt proportionell mot kvadraten av deras inbördes avstånd.
- + Om avståndet halveras fyrdubblas kraften
- + Om bägge laddningar fördubblas, blir kraften fyra gånger så stor.
- + Avståndet mellan laddningar betecknas r^2
- + Kraften F mäts i N (Newton)
- + $K = 8,99 \cdot 10^9 \text{ Nm}^2/\text{C}^2$
- + Den minsta elektriska laddning kallas elementarladdning
- + $e = 1,6 \cdot 10^{-19} \text{ C}$

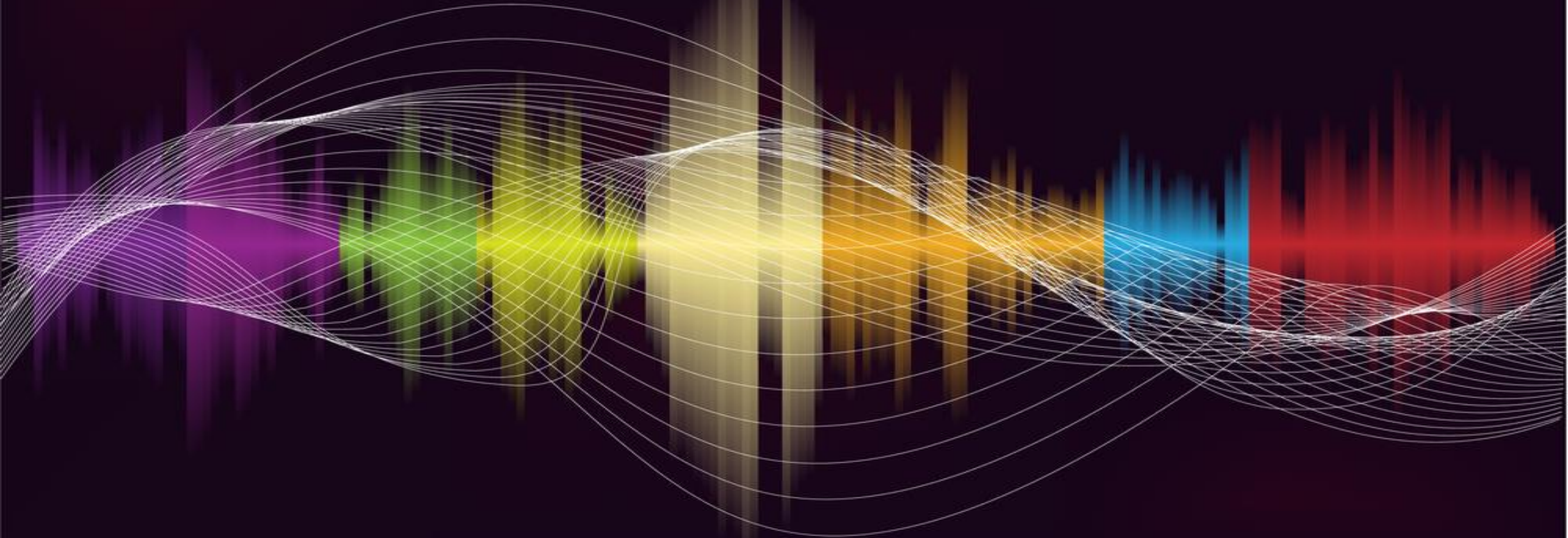

Coulombs lag

$$F = k \frac{Q_1 * Q_2}{r^2}$$

$$k = 8.99 * 10^9 \frac{\text{Nm}^2}{\text{C}^2}$$

Digital kommunikation

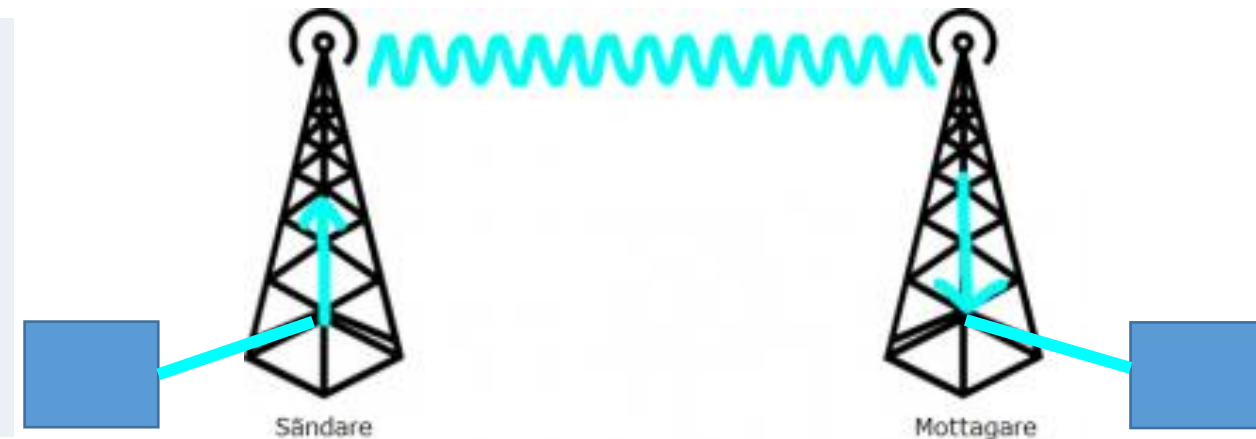
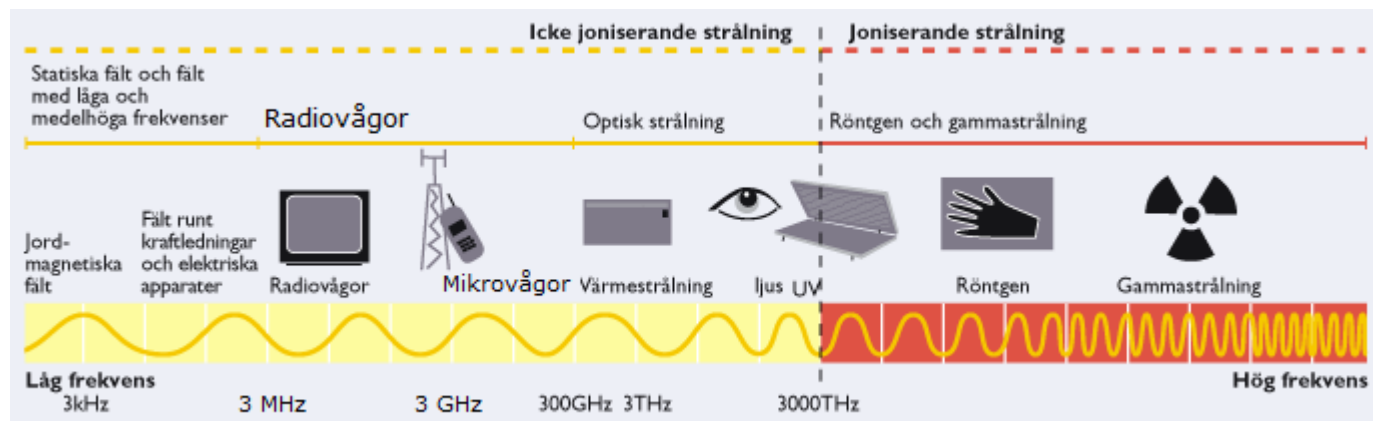

Radiovågor

Gonzalo Rivera ©

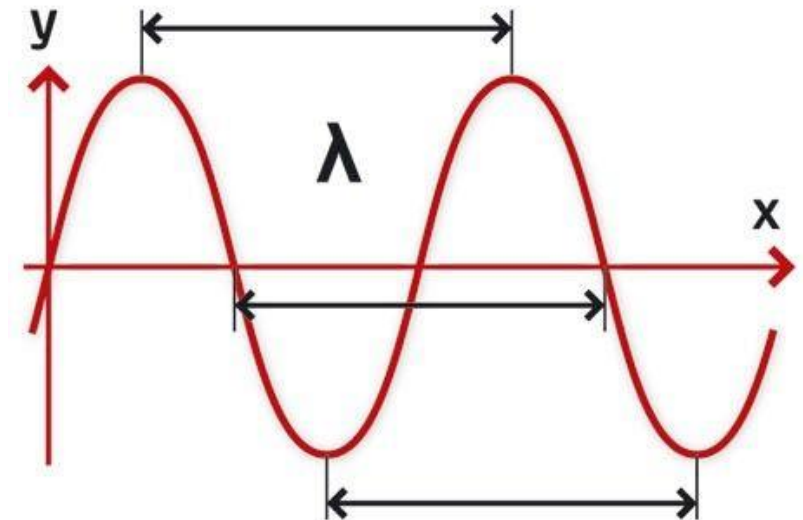
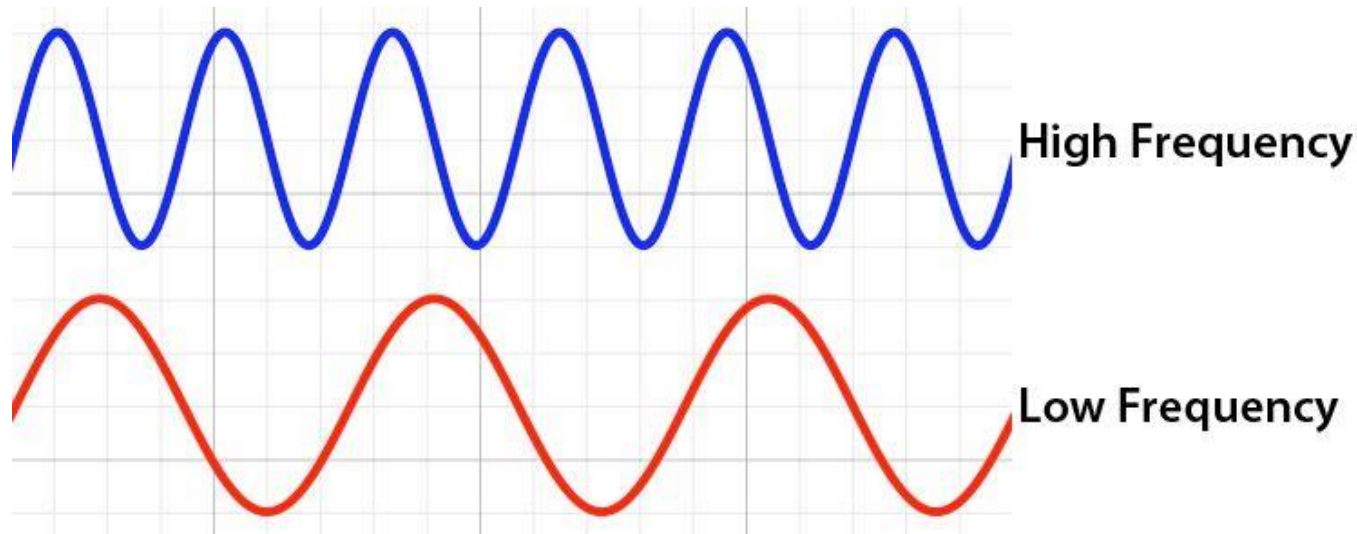
Radiovågor

- ✚ Radiovågor omfattas inom *radiofrekvent strålning* som är en icke-joniserande strålning.
- ✚ Radiovågor har den lägsta frekvens och den längsta våglängd.
- ✚ Radiovågor är båda, naturliga och skapad på konstgjord väg.
- ✚ De används inom trådlös kommunikation och de kallas ofta *radiofrekvens*-signaler, RF signaler.
- ✚ En RF-signal börjar som en elektrisk växelströmssignal (AC) genererad av en sändare.
- ✚ Denna AC-signal sänds via en kopparledare (typiskt en koaxialkabel) till en antenn och utstrålas ur den i form av en elektromagnetisk våg.

Radiovågor - Våglängd

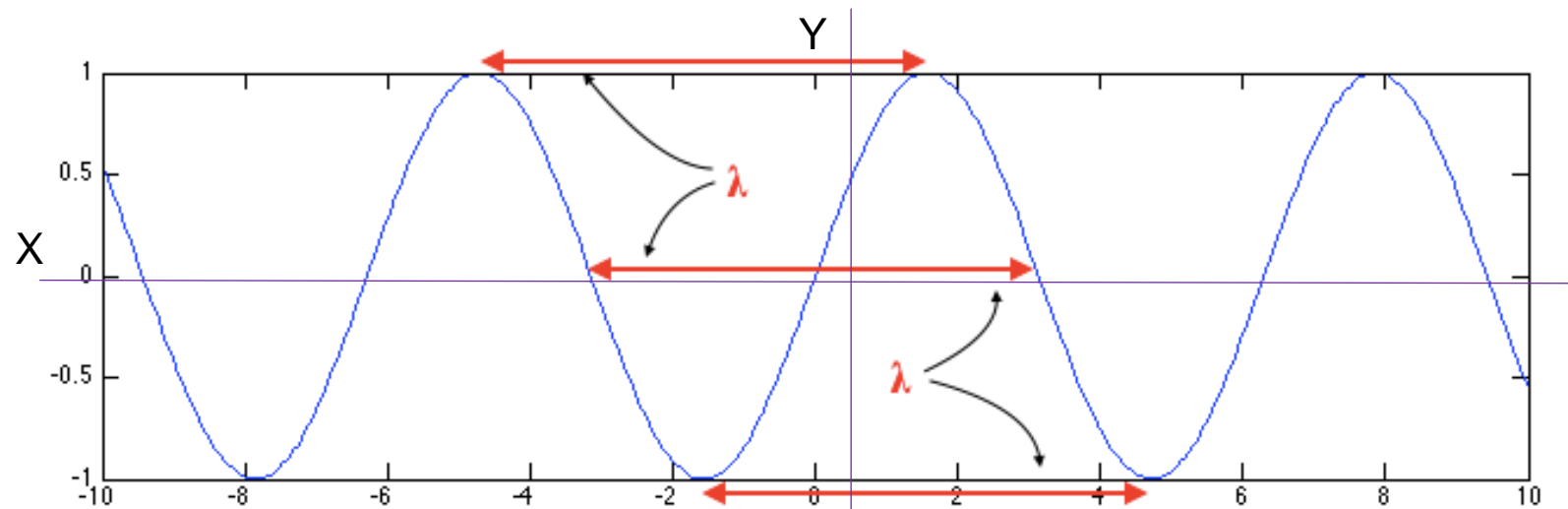
- ✚ En RF-signal strålar bort från antennen i ett kontinuerligt mönster som styrs av vissa egenskaper, såsom *våglängd*, *frekvens*, *amplitud* och *fas*.
- ✚ *Våglängd* (λ) - Sträckan som en våg hinner färdas innan den har gått en hel cykel.
- ✚ Det finns ett omvänt förhållande mellan våglängd och frekvens.
- ✚ En förenklad förklaring är att ju högre frekvens, desto kortare våglängd eller lägre frekvens desto längre våglängd.

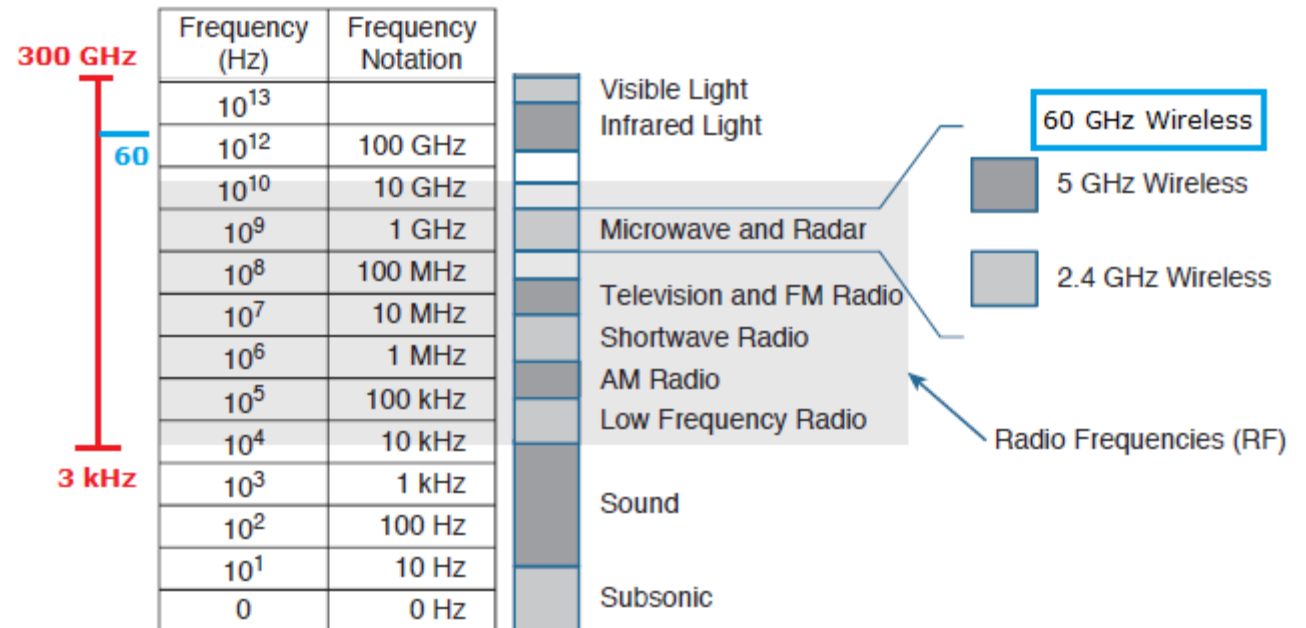
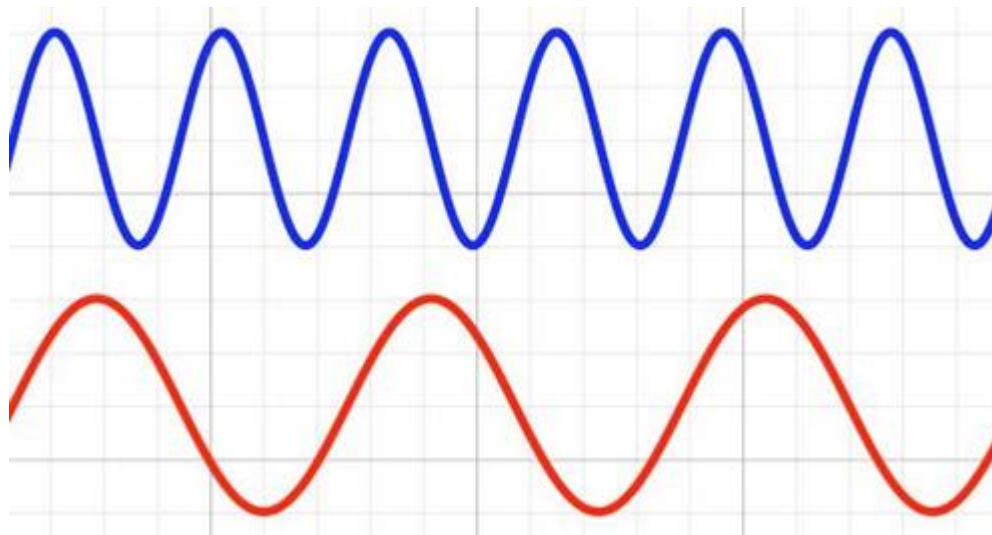
Radiovågor - Våglängd

- ✚ Hos en utbredande våg finns det enkla samband mellan vågens våglängd, frekvens, hastighet (utbredningshastighet) och periodtid.
- ✚ $c = \lambda f \rightarrow f = \frac{1}{T}$
- ✚ c (v) är utbredningshastigheten i m/s och λ är våglängden i meter.
- ✚ f är frekvensen i Hertz och T är periodtiden, även kallad svängningstiden.
- ✚ En våglängd är avståndet mellan två identiska punkter på vågen.
- ✚ Våglängden kan mätas mellan två vågtoppar eller två vågdalar.
- ✚ Figuren illustrerar en helt vanlig sinuskurva, en nästintill perfekt våg.

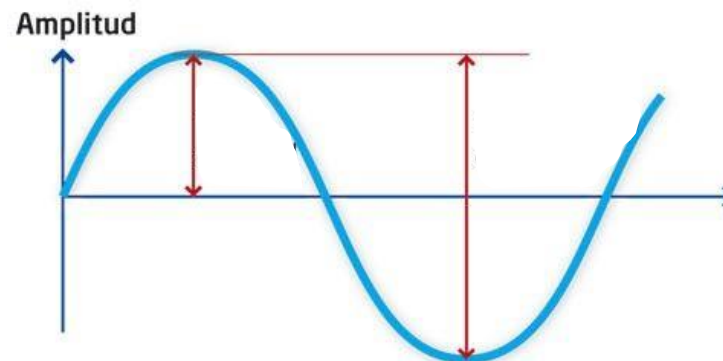
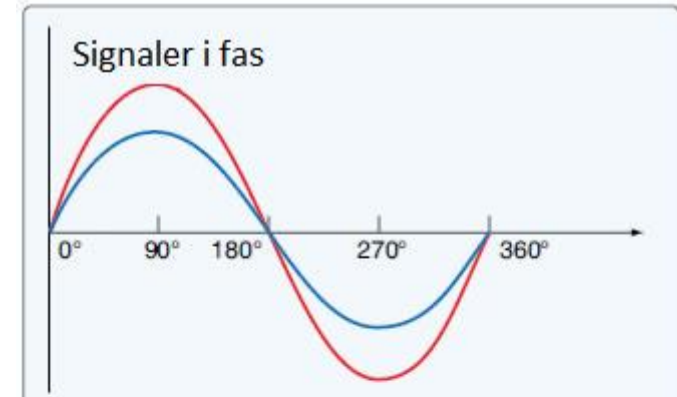
Radiovågor - Frekvens

- ✚ **Frekvens** är det antal gånger en specifik händelse inträffar inom ett bestämt tidsintervall.
- ✚ Antalet svängningar som vågen gör per sekund (hertz).
- ✚ Med 1 hertz svänger, eller oscillerar, vågen en cykel per sekund.
- ✚ Med 1 kilohertz oscillerar vågen tusen gånger på en sekund, och så vidare.
- ✚ Frekvensintervallet mellan 3 kHz och 300 GHz är känd som **radiofrekvens**, eller bara RF.
- ✚ Till radiofrekvenser inkluderas flera olika typer av radiokommunikation såsom lågfrekvens radio, AM radio, kortvåg radio, television, FM radio, mikrovåg, och radar.
- ✚ **Mikrovågor används inom WiFi**

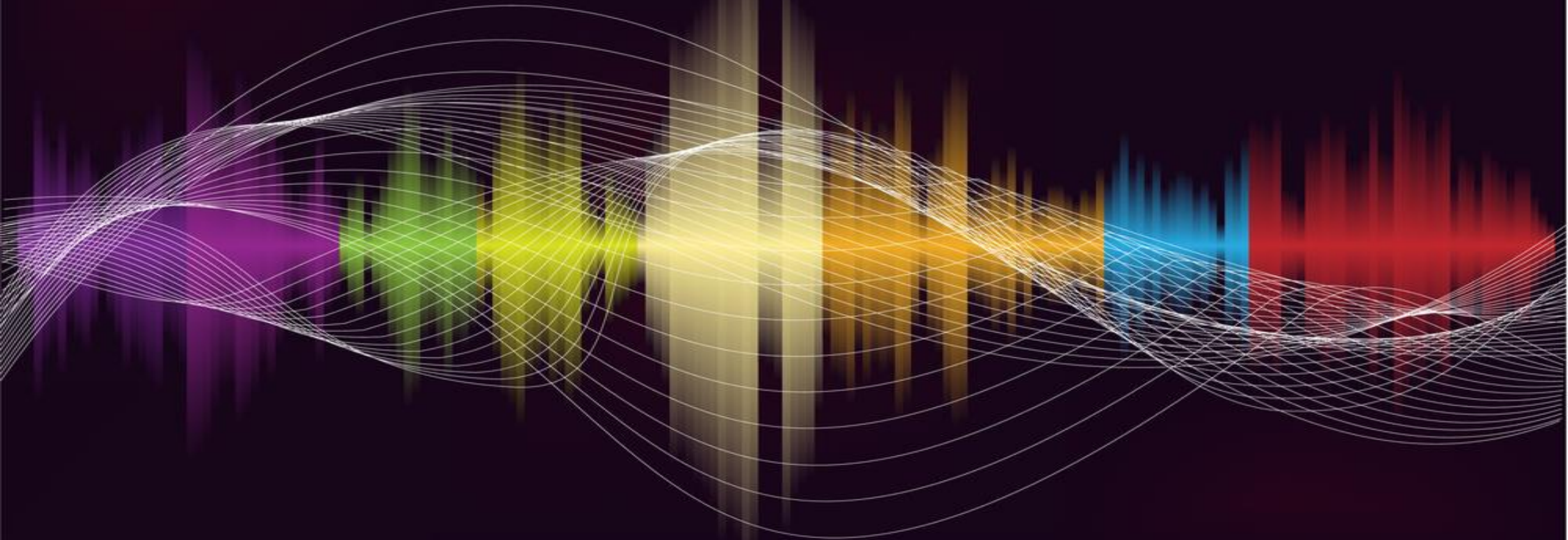

Radiovågor – Amplitud och fas

- ✚ När man tittar på en RF-signal med ett oscilloskop representeras amplituden av sinus vågens positiva toppar och negativa dalar.
- ✚ **Amplitud** - Med en signals amplitud anges hur stark signalen är.
- ✚ Topp-amplitud beskriver storleken på signalen från ett nolläge.
- ✚ **Fas** - När man anger fas delar man upp en våglängd i 360 grader.
- ✚ Signaler som är i fas kombinerar faktiskt deras amplitud vilket resulterar i mycket större signalstyrka.
- ✚ Fasskillnaden mellan två radiovågor.
- ✚ Om två RF-signaler är 180 grader ur fas avbryter de varandra och den effektiva signalstyrkan är noll.
- ✚ Det innebär att signalernas fas har en *kumulativ effekt*.

Digital kommunikation

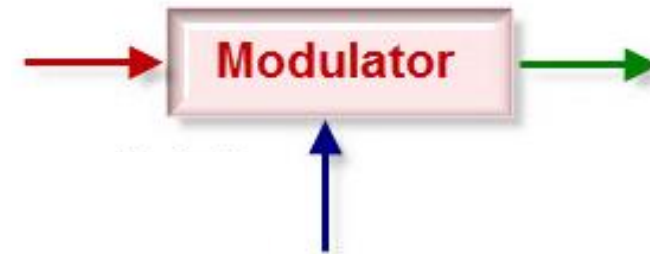

Moduleringsteknik

Gonzalo Rivera ©

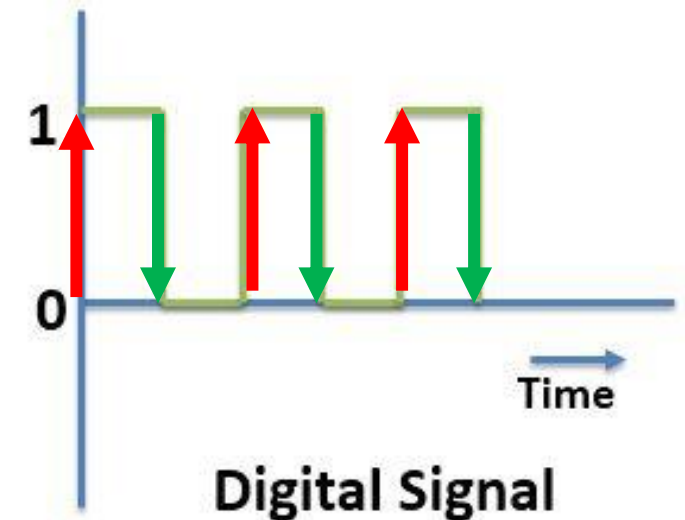
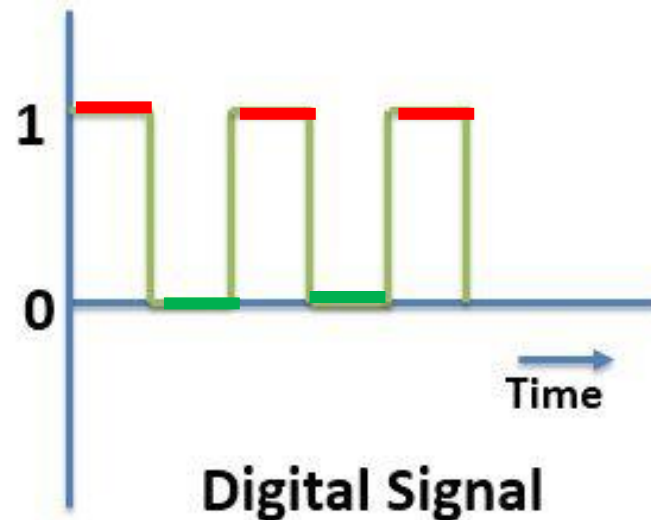
Moduleringsteknik

- ✚ Eftersom data kodas som ettor och nollor behöver sändaren ett sätt att skicka dessa ettor och nollor till mottagaren.
- ✚ Genom att ändra eller modifiera radiovågornas egenskaper (amplitud, frekvens, fas) kan ettor och nollor vara en del av RF-signaler.
- ✚ Metoden för att justera/modifiera signalers egenskaper kallas *modulering*.
- ✚ Analoga signaler moduleras med AM, FM och PM
- ✚ Digitala signaler moduleras med ASK, FSK och PSK

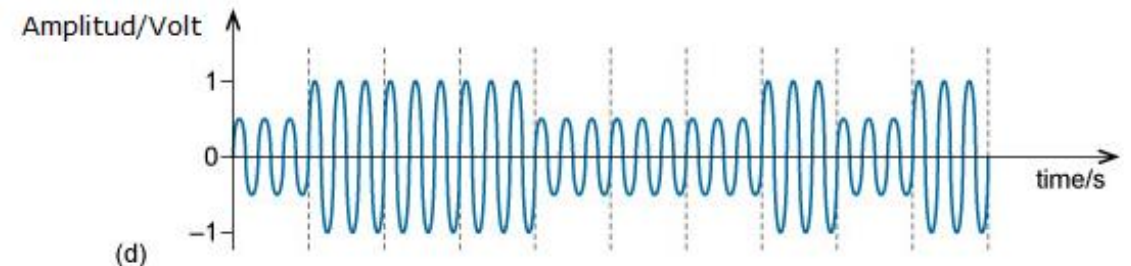
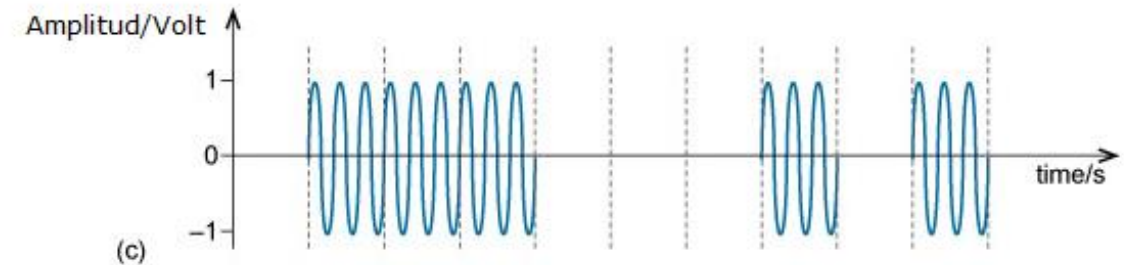
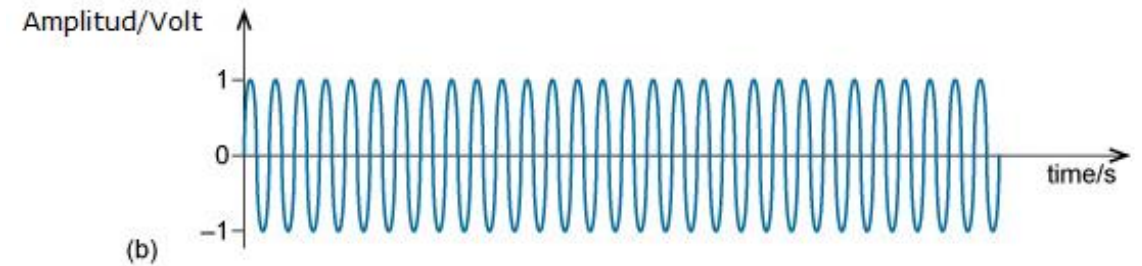
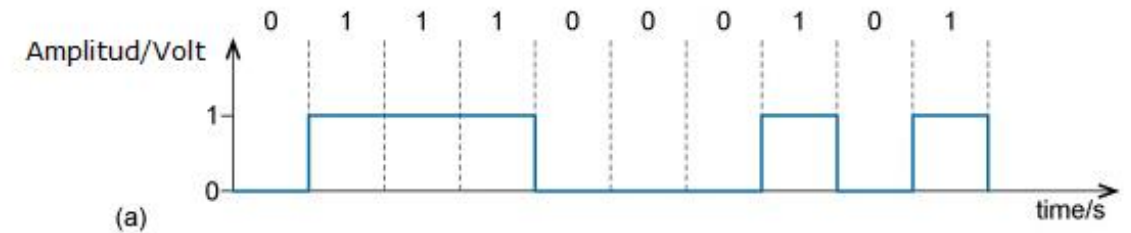
Moduleringsteknik

- ✚ Det finns tre typer av digital modulering ("Keying method"):
  - Amplituds modulering eller Amplitude-shift keying (ASK)
  - Frekvensmodulering eller frequency-shift Keying (FSK)
  - Fasmodulering eller Phase-shift Keying (PSK)
- ✚ Digital moduleringsteknik använder två tillstånd hos signaler:
  - Nuläge eller Current State
  - Ändringsläge eller State Transition

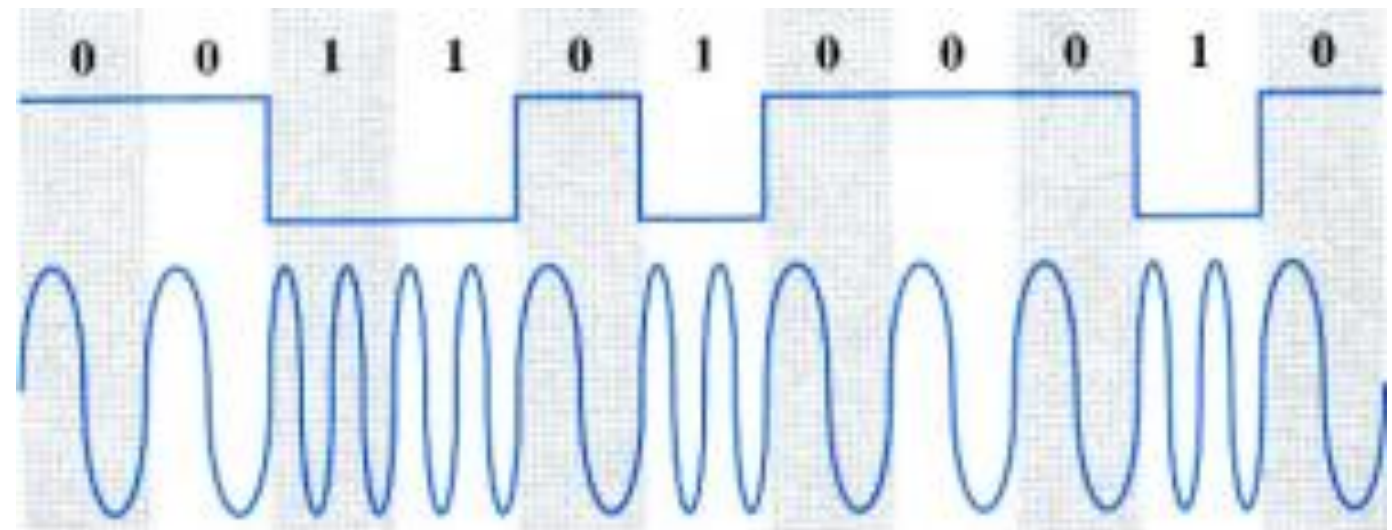
Moduleringsteknik

- Amplitude-shift keying (ASK) varierar höjden av amplituden hos en signal för att representera binär data.
- ASK är en nuvarande tillståndsteknik, där en nivå av amplitud kan representera en 0 bit och en annan amplitudnivå kan representera en 1 bit.

Moduleringsteknik

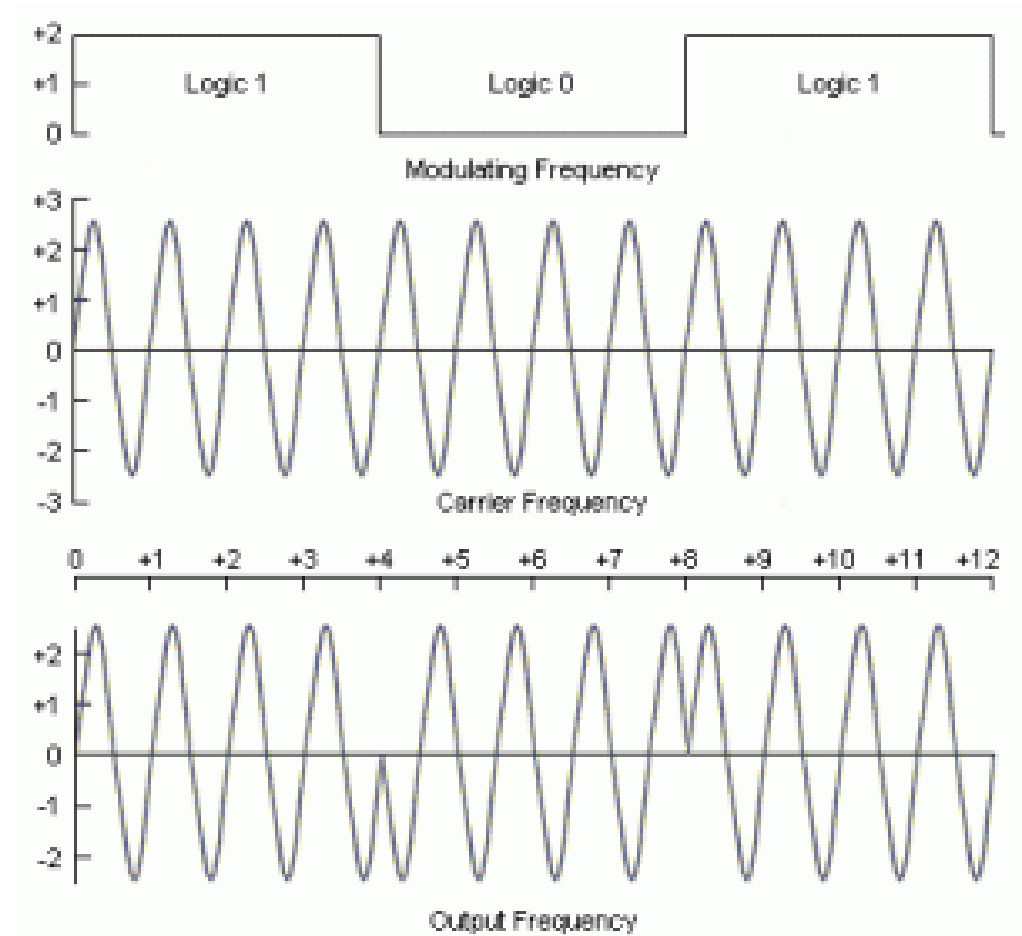
- ✚ Frekvens Shift Keying (FSK) är en nuläge tillståndsteknik där en viss frekvens kan representera en nolla och en annan en etta.
- ✚ När mottagningsstationen samplar signaler under symbolperioden bestämmer bärvågens frekvens och beroende på frekvensens värde kan stationen bestämma det binära värdet.
- ✚ Den snabbare frekvensvågen tolkas som en binär 1, och den långsammare frekvensvågen tolkas som en binär 0.
- ✚ FSK används i några av de äldre implementeringarna av 802.11 trådlösa nätverk.

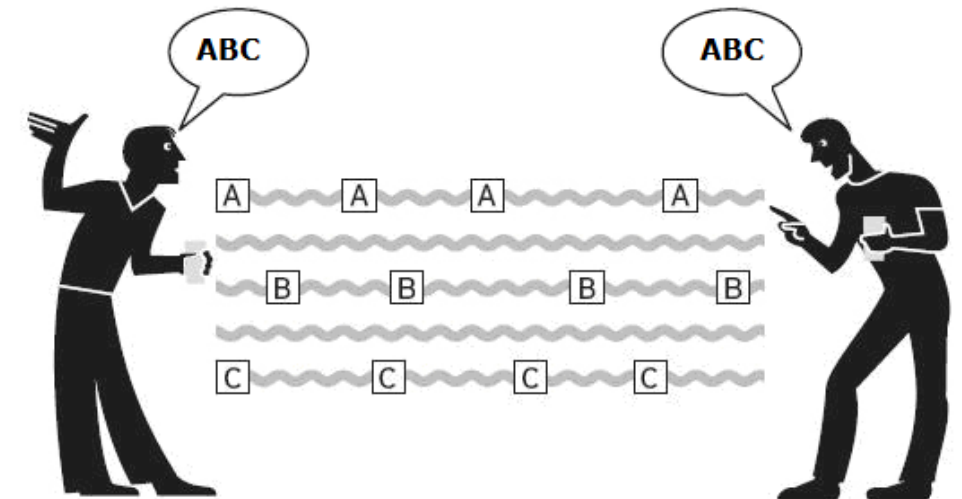
Moduleringsteknik

- ✚ PSK varierar signalens fas för att representera binärdata.
- ✚ PSK kan vara en övergångsteknik där ändring i signalens fasen kan representera en 0 bit och ingen ändring kan representera en 1 bit eller vice versa.
- ✚ PSK kan också vara en nuläge tillståndsteknik.
- ✚ Mer avancerade versioner av PSK kan koda flera bitar per symbolperiod.
- ✚ Istället två faser kan användas fyra faser för att representera ettor och nollor.
- ✚ Var och en av de fyra faserna kan representera två binära värden (00, 01, 10 eller 11).
- ✚ När mer än två faser används, kallas detta för multipla fasmodulering (MPSK).

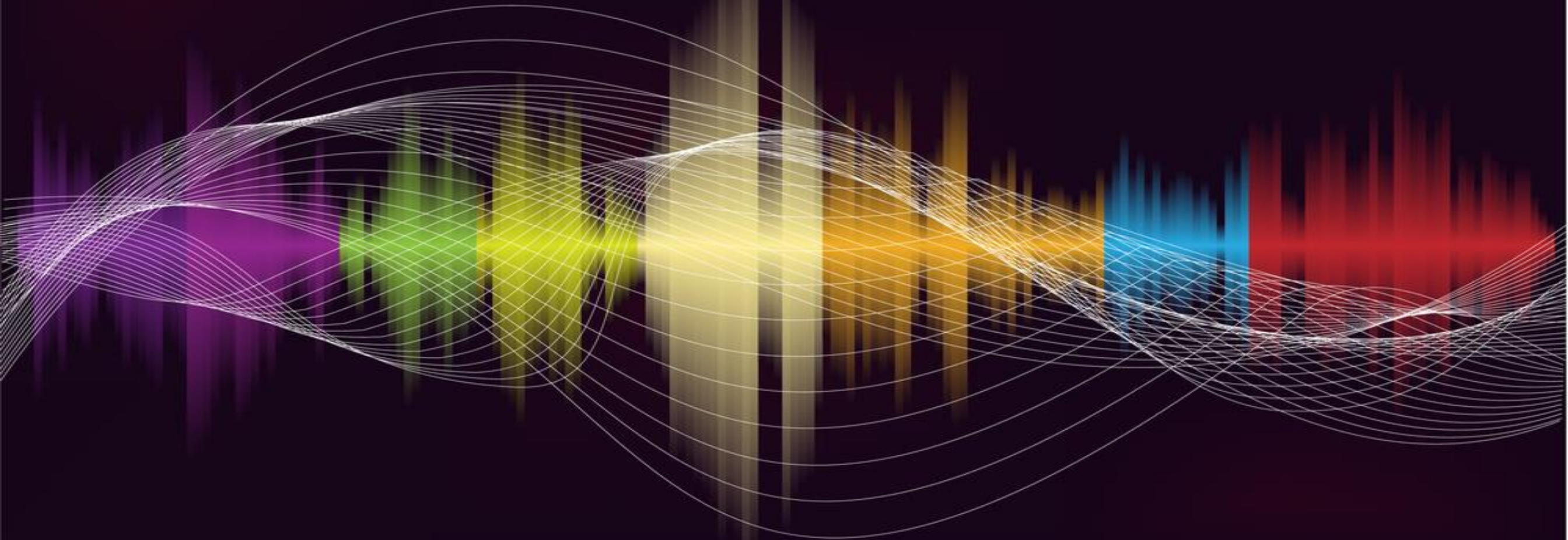

Spridningsspektrum

- ✚ Det man gör vid trådlöst kommunikation är att dela meddelandet i en uppsättning relaterade överföringar, skicka delarna över ett brett spektrum av radiofrekvenser, sedan samla och sätta ihop de på mottagningssida.
- ✚ Det är denna teknik som kallas spridningsspektrum.
- ✚ Flera olika tekniker finns för att implementera spridningsspektrum för lokala trådlösa nätverk:
  - FHSS – Frequency Hopping Spread Spectrum. Är inte kompatibel med DSSS
  - DSSS – Direct Sequence Spread Spectrum. Är inte kompatibel med FHSS
  - OFDM – Orthogonal Frequency Division Multiplexing
- ✚ Wi-Fi protokoll använder både FHSS och DSSS spridningsspektrum.

Digital kommunikation

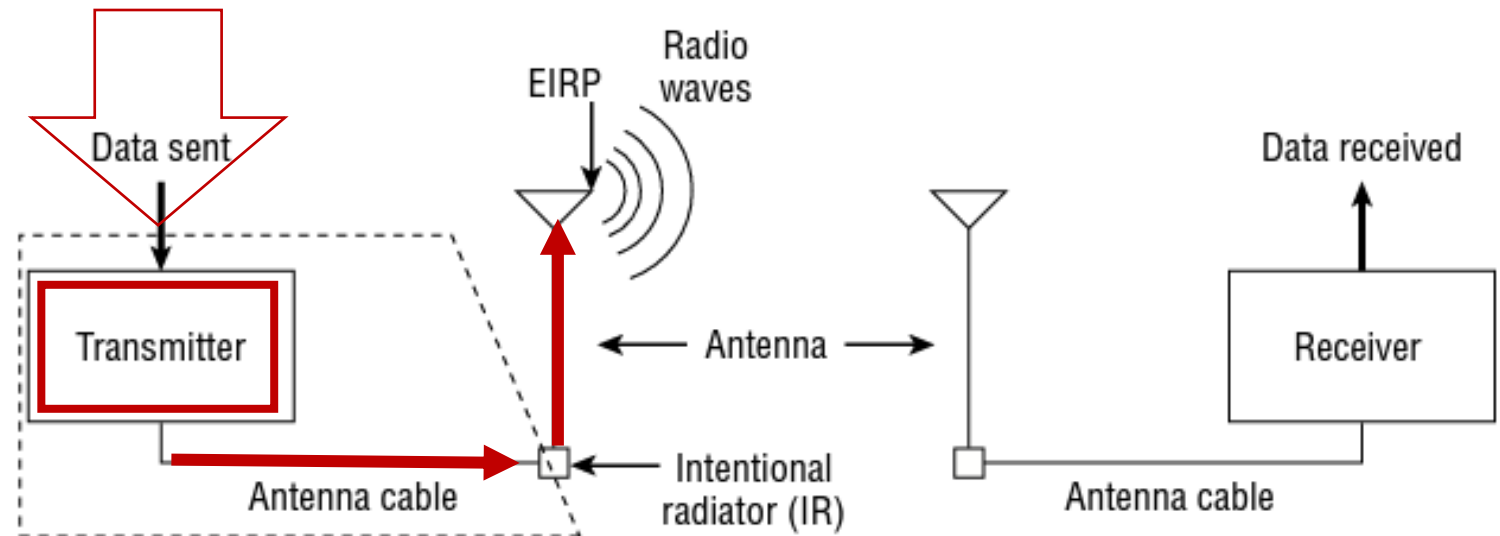

RF-komponenter

Gonzalo Rivera ©

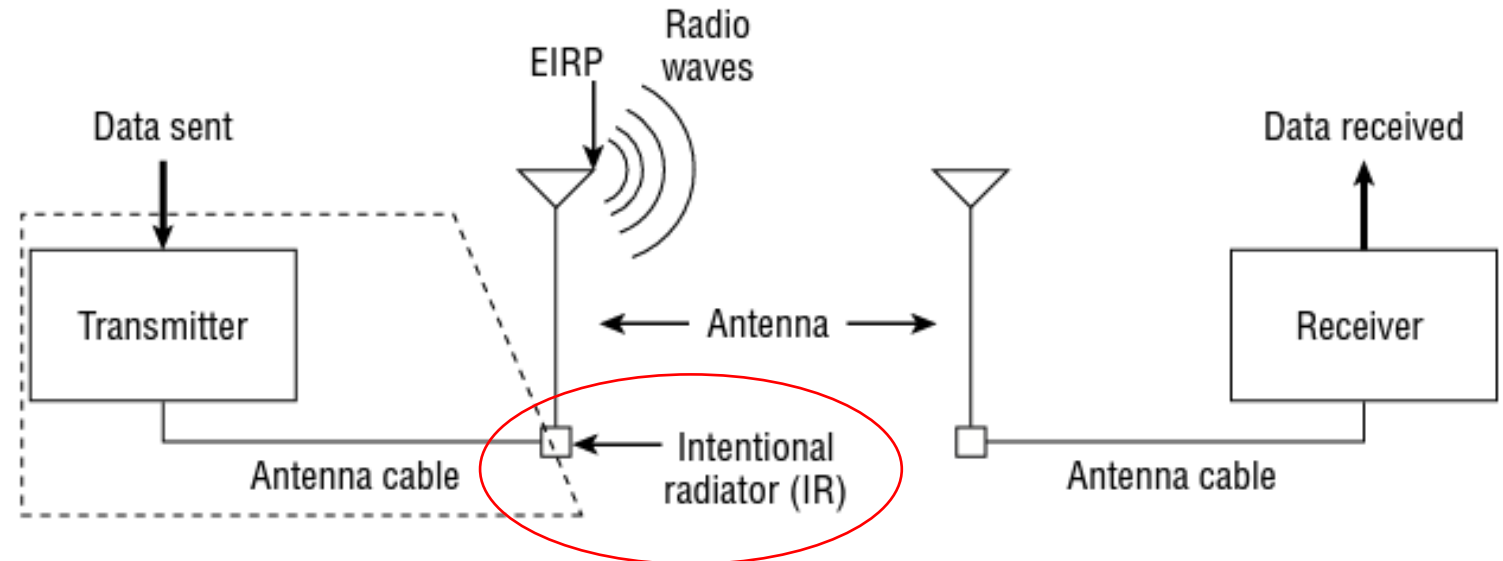
RF komponenter

- ✚ Med RF komponenter menas sändare och mottagare, men även kablar och kontakter samt annan utrustning exempelvis jordning, åskledare, amplifierande, dämpare, osv.
- ✚ I diagrammet representeras sändaren som en enhet till vilken kommer in data som ska överföras.
- ✚ Sändaren genererar en växelström signal som oscillerar cirka 2,4 eller 5 miljarder gånger per sekund.
- ✚ Därefter modifierar sändaren AC-signalen till RF-signaler så att den kan bära data.
- ✚ Den modifierade signalen transporteras till antennen.

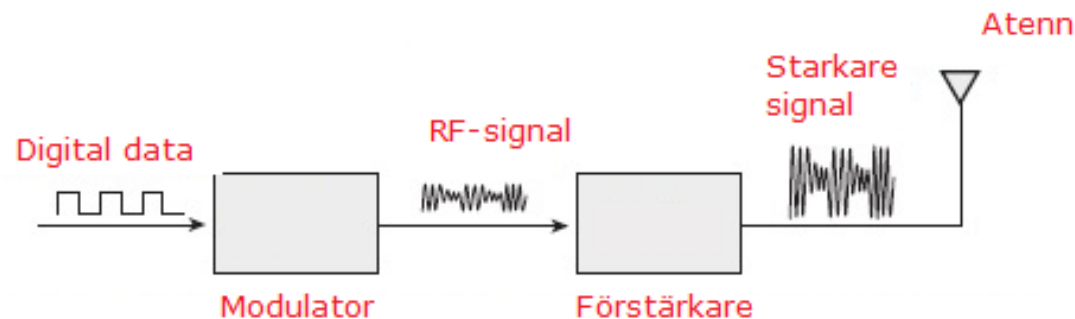
RF komponenter – RF-generator

- ✚ Effektgenerator (Intentional radiator, IR) genererar radiofrekvensenergi, det vill säga RF-signaler.
- ✚ Standardiseringsorganisationer begränsar mängden effekt som tillåts att genereras av en effektgenerator (IR).
- ✚ Uteffekten från en effektgenerator är summan av alla komponenter från sändaren till antennen, men inte antennen själv.
- ✚ Kraften i IR mäts i milliWatt.
- ✚ [Strålsäkerhetsmyndigheten](#) bedömer att det inte finns några hälsorisker med att exponeras för radiovågor från trådlösa nätverk.

RF komponenter - Antenn

- ✚ En antenn ger två funktioner i ett kommunikationssystem:
  - förbereder AC-signaler för överföring som RF-vågor och därefter dirigerar/strålar de bort från antennen.
  - tar emot RF-vågor och omvandlar till signaler som representerar ettor och nollor.
- ✚ Det är känt att RF-signaler anländer till mottagaren med mindre amplitud.
- ✚ Det finns två sätt att öka uteffekten från en antenn:
  - generera mer effekt vid sändaren.
  - rikta eller fokusera RF-signalen mot specifik mottagarantenn.

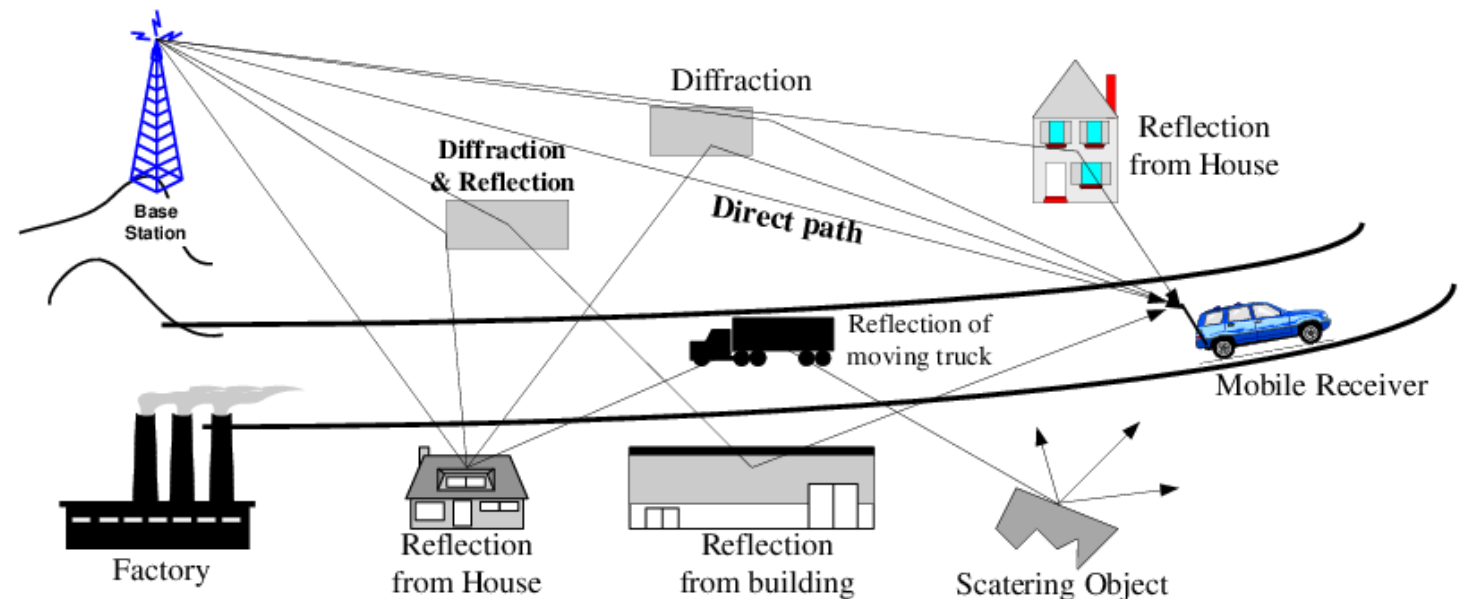
Digital kommunikation

The background features a series of overlapping, wavy lines in various colors (purple, green, yellow, orange, blue, red) that create a sense of motion and digital data flow. The lines are thin and white, set against a dark, gradient background that transitions from black at the top to a deep purple at the bottom.

RF - signalbeteende

RF-signals utbredningsbeteende

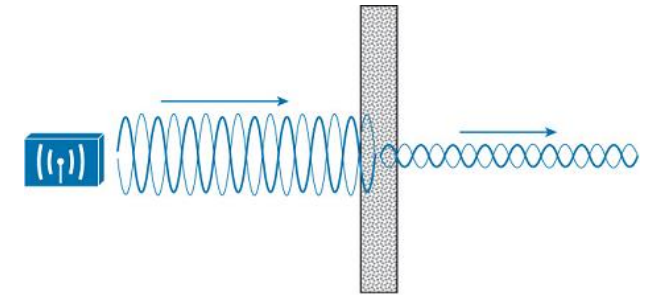
- ✚ När radiovågor utbreder sig träffar de olika förhinder som ändrar deras utbredning till exempel när de studsar mot ytor eller när de passerar genom olika material och tappar styrka.
- ✚ Förlusten i signalstyrka står i proportion till avståndet till basstation och frekvensen.
- ✚ Ju högre frekvensen är, desto större blir förlusten.
- ✚ Vad som även bör tas med i beräkningen är att signalen i många fall måste ta sig igenom väggar eller fönster.
- ✚ Olika materialslag försvagar signalen i olika grad.

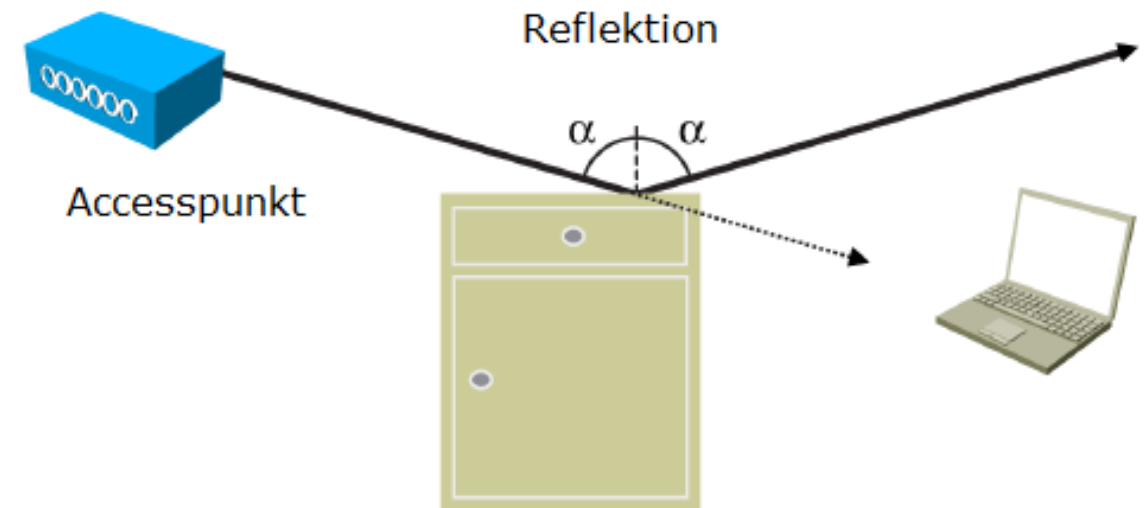
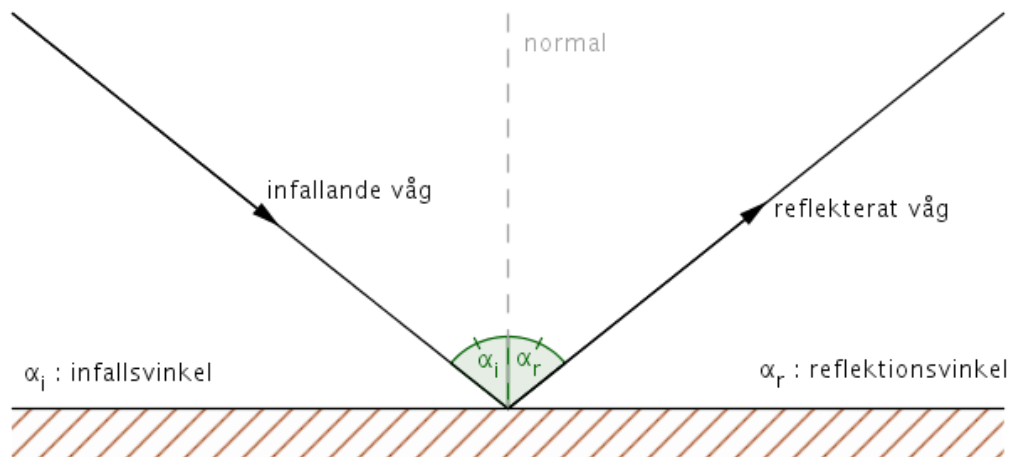
Absorption

- ✚ En del av RF-signalens styrka absorberas och konverteras till någon annan form av energi när den tränger sig in i olika materia.
- ✚ Tegel- och betongväggar kommer att absorbera signaler signifikant medan gips mur i mindre utsträckning.
- ✚ RF-signaler kommer att förlora hälften av den ursprungliga effekten efter att ha passerat genom gipsmuren, dess amplitud blir mindre.
- ✚ Metallväggar absorberar RF signaler mest
- ✚ Absorption är en ledande orsak till *dämpning* (förlust).
- ✚ Dämpning mäts i decibel, dB
- ✚ Gips mur 3-4 dB på 2,4 GHz och 4-9 dB på 5 GHz

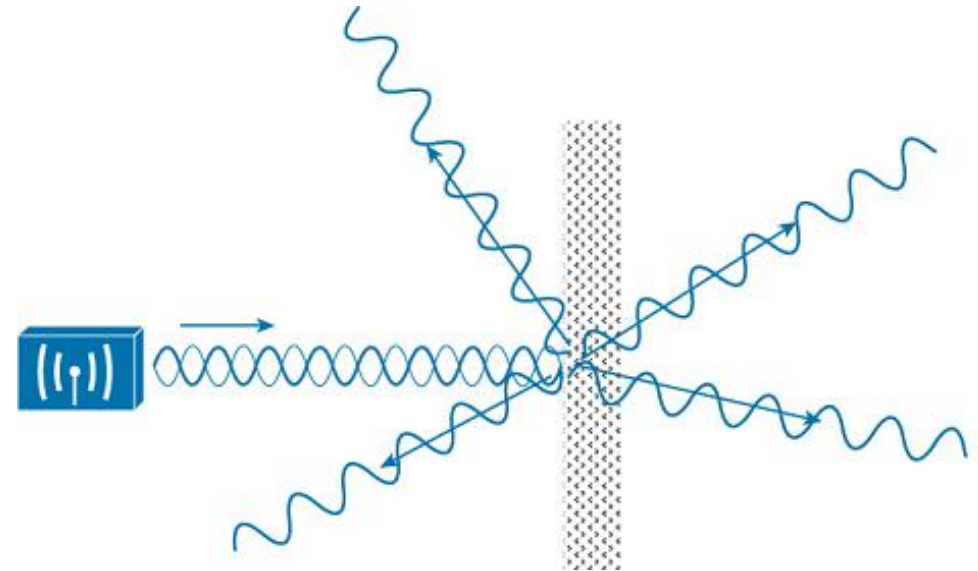
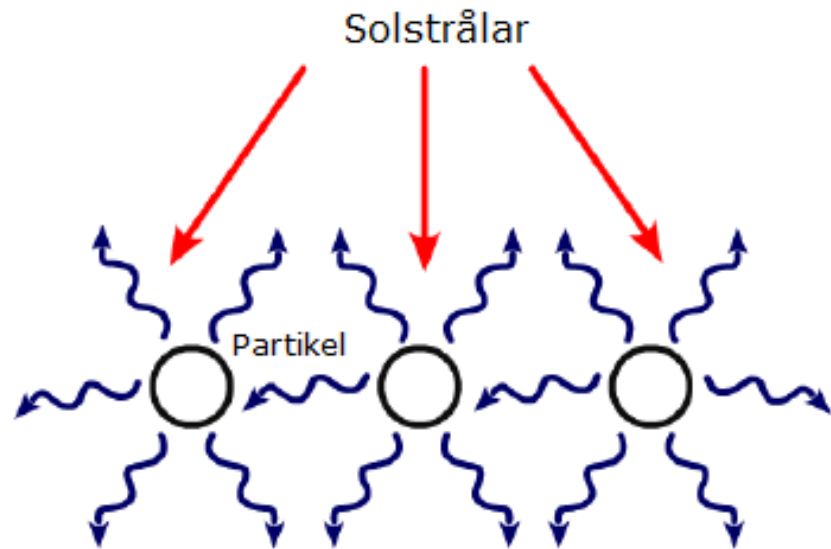
Reflektion

- ✚ När EM-vågor träffar något yta kan de *studsas tillbaka* i en annan riktning.
- ✚ Mikrovågssignaler mellan 1 GHz och 300 GHz studsar på små föremål och de tenderar att bli svaga på väg till mottagare i Wi-Fi-miljöer.
- ✚ Inomhusmiljö reflekterar mikrovågor på platta ytor som dörrar, väggar, mm
- ✚ I en utomhusmiljö kan mikrovågor reflektera på stora föremål och släta ytor som byggnader, vägar, vatten och till och med jordens yta.
- ✚ Allt som tillverkas av metall kommer absolut att orsaka reflektion.
- ✚ Andra material som glas och betong kan också orsaka reflektion.

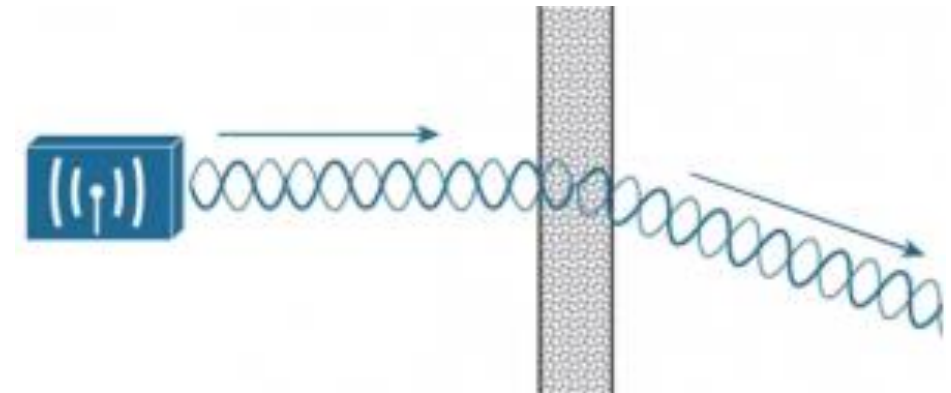
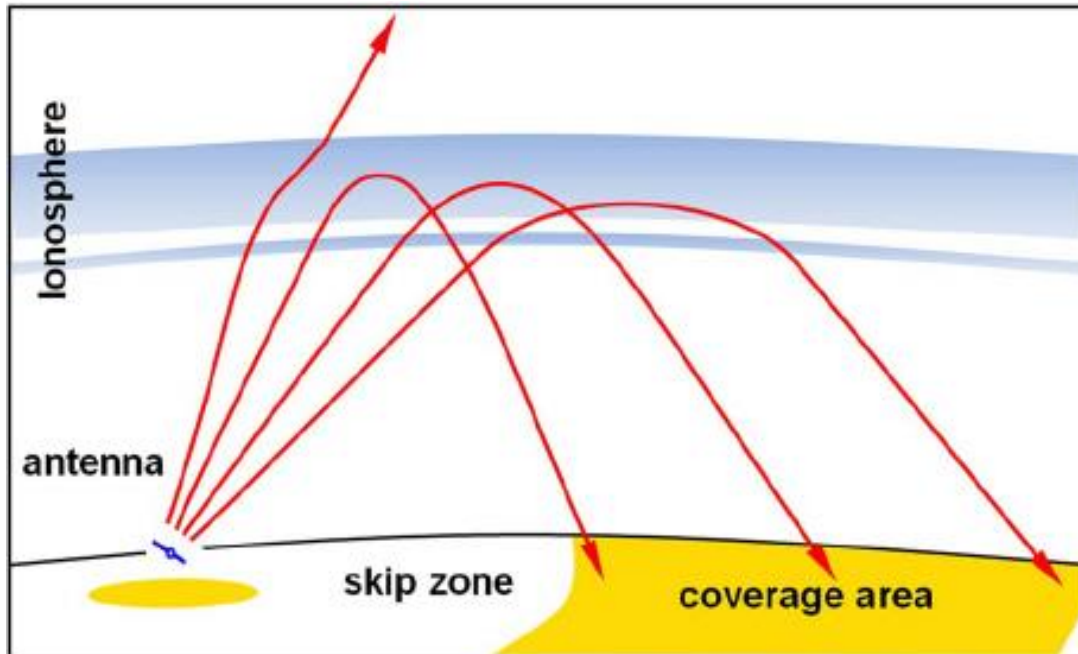
Scattering

- ✚ Scattering är ett engelskt namn till hur signaler *sprider sig i flera olika riktningar* när de studsar mot ojämna ytor.
- ✚ Solstrålar stötar på partiklar och då sker diffraktion och spridning till olika håll.
- ✚ Spridning kan också uppstå när en trådlös signal passerar genom en dammig eller sandig miljö.
- ✚ Detta beror på att de små ojämna ytorna på mediet gör att RF-signaler kan reflektera olika håll.

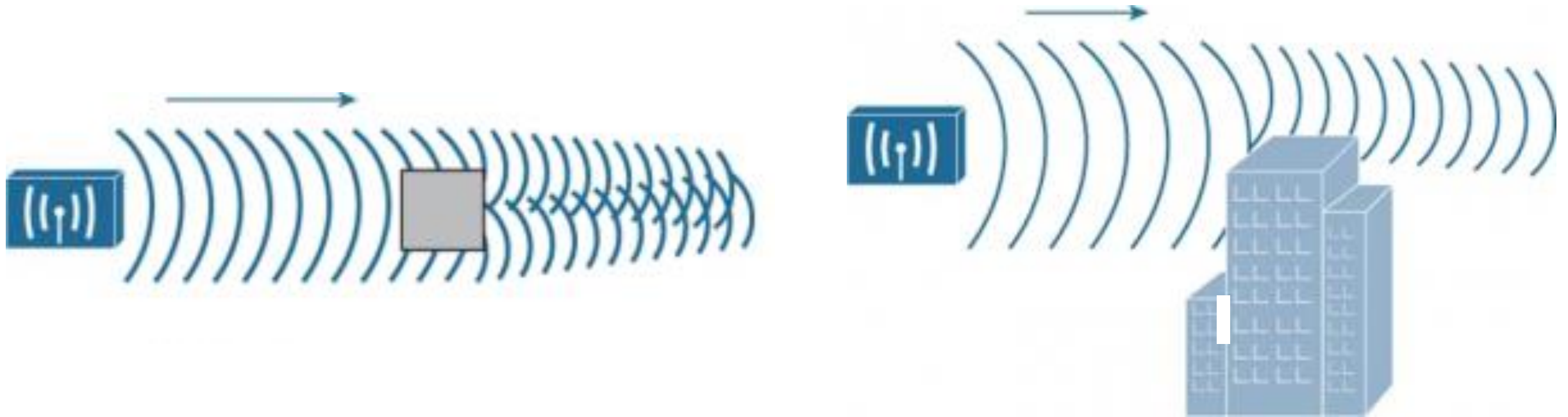
Refraktion

- ✚ Böjningen av en RF-signal när den *passerar genom ett medium med en annan densitet*.
- ✚ I en utomhusmiljö böjer RF-signalerna sig tillbaka ner mot jordens yta.
- ✚ Ändringar i atmosfären kan dock leda till att signalen böjs bort från jorden.
- ✚ I långdistans utomhus kan refraktionen vara ett problem.
- ✚ Scattering liknar refraktion men den ändrar inte hela vågens utbredning utan delar av vågen.

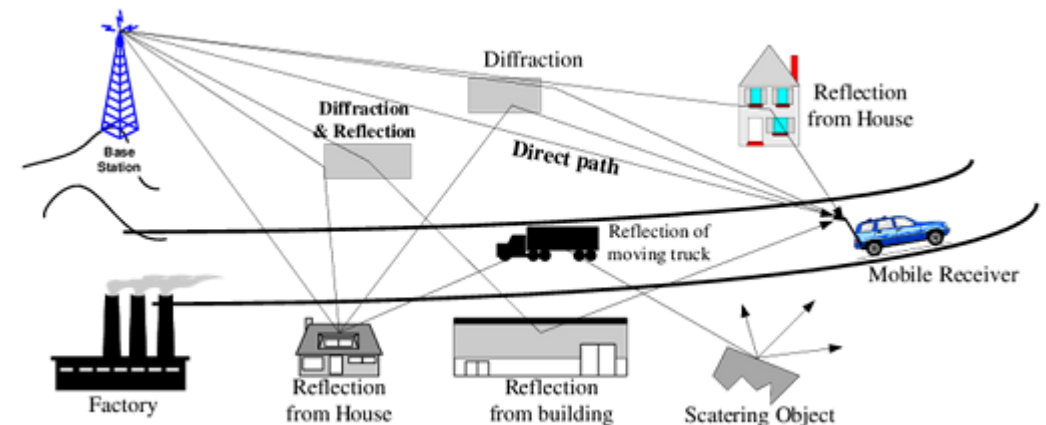
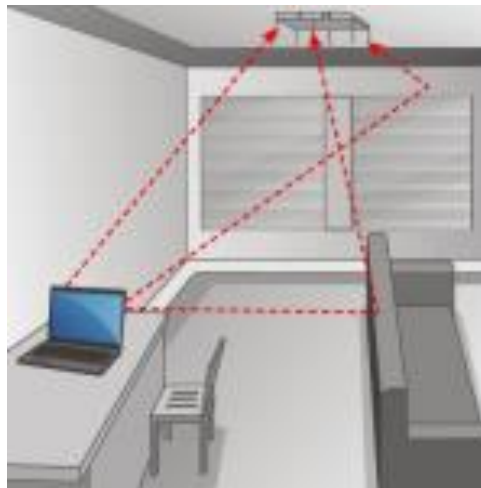
Diffraktion

- + Diffraktion är böjningen av en RF-signal *runt ett objekt*.
- + Böjningen av en RF-signal sker när den möter en obstruktion.
- + Det beror helt och hållet på formen, storleken och materialet hos det obstruktiva objektet, liksom de exakta egenskaperna hos RF-signalen, såsom polarisering, fas och amplitud.
- + Vågorna som stöter på obstruktionen tar en annan och längre väg.
- + Vågorna som inte stöter på objektet bibehåller den kortare och ursprungliga vägen.

Multipath

- ✚ Flervägs utbredning som resulterar i att de signaler som studsar tar sig till mottagaren genom flera vägar.
- ✚ I en inomhusmiljö kan reflekterade signaler och ekon orsakas av långa hallar, väggar, skrivbord, fönster, frysskåp och många metallytor.
- ✚ I en utomhusmiljö kan multipath orsakas av en flodvåg, en stor samling av vatten, en byggnad eller atmosfäriska förhållanden.
- ✚ Huvudsignalen kommer fortfarande att resa till mottagningsantennen men många av de studsande signalerna tar längre tid för att komma fram till mottagningsantennen.
- ✚ Tidsskillnaden mellan dessa multipla banor är känd som fördröjnings-spridningen (*delay spread*).

Digital kommunikation

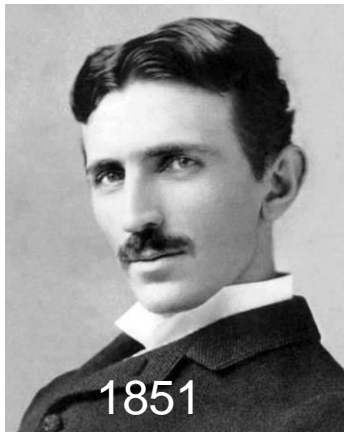
The background features a series of overlapping, wavy lines in various colors (purple, green, yellow, orange, blue, red) that create a sense of motion and digital connectivity. The lines are thin and numerous, forming a complex, layered pattern that flows across the frame.

Historik och standardiseringsorganisationer

Trådlöst kommunikationsteknik - Utforskare

- ✚ Under 17, 18 och 19 århundrade utforskades trådlös kommunikation febrilt:
  - James Clerk Maxwell brittisk fysiker beskriver radiovågors existens ur ett matematiskt perspektiv.
  - Heinrich Rudolf Hertz tysk fysiker experimenterade med ljuset som elektromagnetisk fenomen
  - Han lyckades att bevisa radiovågors existens genom att konstruera en sändare och en mottagare som fungerade på korta avstånd.
  - Guglielmo Marconi är först att lyckas sända radiosignaler över långa sträckor.
  - I december 1901 skickade han de första radiosignaler över Atlanten via telegraf.
  - Nikola Tesla i bakgrunden.

Matematiska grunder

Radiovågor existens

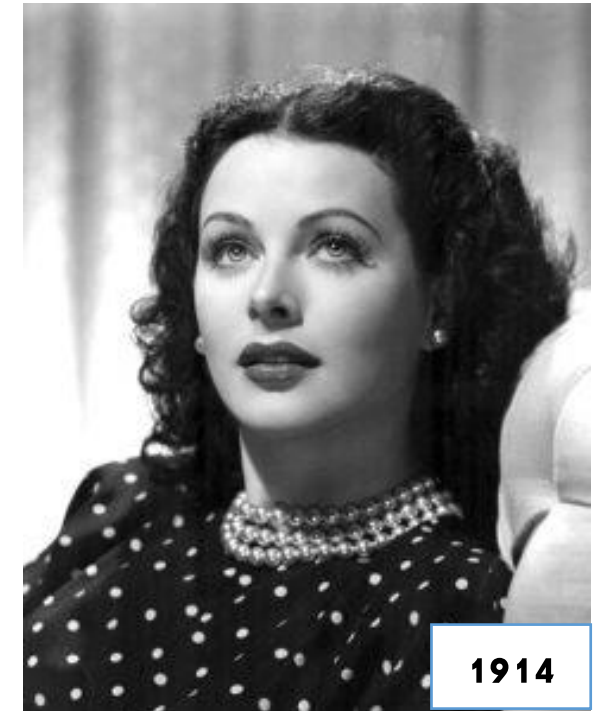
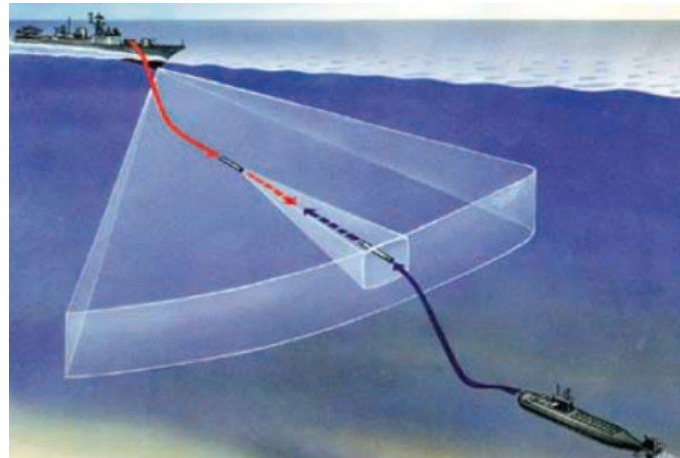
Radiovågor användning

Utforskare

- ✦ Hollywoodstjärnan Hedy Lamarr var skarp, uppfinningsrik och hade ett bestämt brett spektrum av intressen.
- ✦ Lamarr var bekant med både radioteknik och vapenindustrin.
- ✦ Hon visste att torpederna var effektiva vapen, men mycket utsatta för detektering och sabotage av radiosignaler.
- ✦ Hon hade tanken på att använda flera frekvenser och hoppa mellan de.
- ✦ Frekvens hoppning
- ✦ Spread spectrum technology.
- ✦ 1942 patent
- ✦ 2000 dog

1914

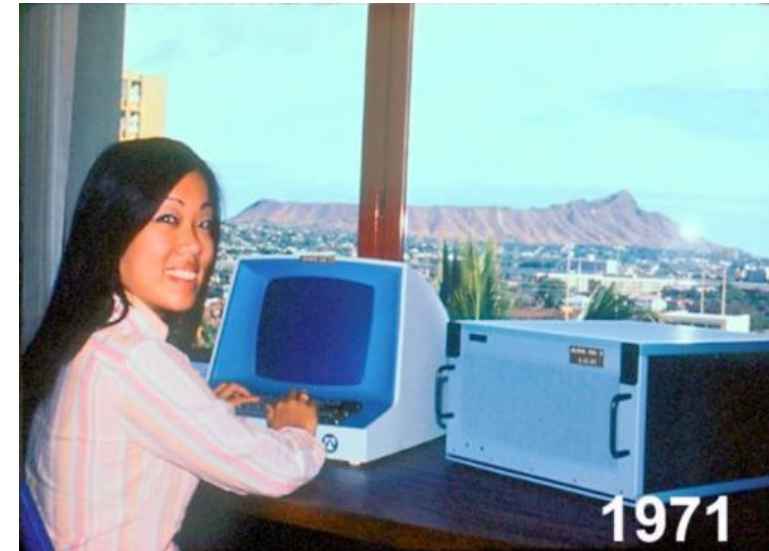
WLAN historik - ALOHAnet

- + "*surfa på Internet*"
- + 1970-1971 utvecklade Hawaii universitet det första trådlösa nätverket som döptes till ALOHAnet.
- + Kommunikationen mellan olika Hawaiiska öar möjliggjordes av OSI datalänks skikt inom frekvensområdet 400 MHz.
- + Redan då refererades CSMA/CD och CSMA/CA som åtkomstkontroller till transmissionsmedier.

1970

Norman Abramson

DIGINTO

The background features a series of overlapping, wavy lines in shades of purple, green, yellow, and red, creating a sense of motion and digital data flow. The lines are thin and numerous, forming a complex, layered pattern that resembles a signal or data stream.

Digital kommunikationsteknik